

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060103

DOM
2019-06-19
Stockholm

Mål nr
M 2946-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-03-01 i mål nr M 5221-18, se bilaga A

PARTER

Klagande

O.G.

Ombud: Å.G.

Motpart

Miljö- och byggnadsnämnden i Vara kommun

SAKEN

Utdömmande av vite

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen upphäver mark- och miljödomstolens dom och avslår ansökan om utdömmande av vite.

Dok.Id 1511307

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 675 59

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

O.G. har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska avslå ansökan om utdömande av vite.

Han har anfört i huvudsak följande: Han saknar ekonomiska förutsättningar att betala vitet eller att utföra någon kostsam åtgärd med avloppet. Han har en låg folkpension och en stor skuld som han fortfarande betalar av. Kronofogden har bedömt att hans tillgångar, inklusive fastigheten, är osäljbara. Han har inte heller kunnat följa föreläggandet av hälsoskäl.

Miljö- och byggnadsnämnden i Vara kommun har medgett att vitet inte ska dömas ut.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Av utredningen i målet framgår att O.G. saknar ekonomiska förutsättningar att följa föreläggandet och betala det utdömda vitet. Det finns därför särskilda skäl att jämka vitet till noll. Ansökan om utdömande av vite ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2019-07-10

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Per Sundberg, Ingrid Åhman, Li Brismo, referent, och Ulf Wickström.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Emil von Schinkel.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2019-03-01
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr M 5221-18

PARTER

Sökande

Miljö- och byggnadsnämnden i Vara kommun

Motpart

O.G.

SAKEN

Utdömande av vite

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen förpliktar O.G. att till staten betala vite om 50 000
(femtiotusen) kr.

BAKGRUND

Miljö- och byggnadsnämnden i Vara kommun (nedan nämnden) beslutade den 17 oktober 2017 att förbjuda O.G., vid vite om 50 000 kr, att släppa ut avloppsvatten från fastigheten XX från och med den 30 september 2018 om inte avloppsvattnet genomgått rening som godkänts av nämnden.

O.G. delgavs nämndens beslut den 5 januari 2018.

YRKANDEN M.M.

Nämnden har yrkat att O.G. ska förpliktas att betala vite om 50 000 kr. Till stöd för yrkandet har nämnden anfört bl.a. följande. Föreläggandet som ansökan avser är lagligen grundat, adressaten har tidigare fått del av beslutet, det har vunnit laga kraft och det har överträtts. Adressaten har haft faktisk och rättslig möjlighet att efterkomma föreläggandet och det har inte funnits giltigt hinder att följa föreläggandet. O.G. har inte utfört de åtgärder som förelagts honom. Vite enligt nämndens föreläggande ska därför utdömas.

Till stöd för ansökan om utdömande av vite har nämnden redovisat tjänsteanteckning från den 12 december 2018 i samband med platsbesök på fastigheten XX. Av tjänsteanteckningen framgår bl.a. att O.G. vid platsbesöket har bekräftat att fastigheten är bebodd permanent och att avloppet därmed används kontinuerligt. Vidare framgår att avloppet vid platsbesöket visade tydliga tecken på användning.

O.G. har bestritt ansökan. Till stöd för sitt bestridande har han anfört bl.a. följande. Han förklarade vid nämndens platsbesök i december 2018 att ny avloppsanläggning med godkänd rening skulle installeras när markarbete och dylikt som detta erfordrar är lämpligt, nämligen våren 2019. Han fick förståelse för detta och trodde då att saken var utagerad. Trots detta har en ansökan om utdömande av vite gjorts. Nämnden har därefter åter kontaktats för att få förslag på annan lämplig åtgärd tills erforderlig reningsinstallation kan tas i bruk. Han drabbades i december

2017 av en hjärtinfarkt. Han har inte kunnat åtgärda avloppet eftersom det erfordrat röjning av skog, vilket på grund av den varma sommaren 2018 inte varit möjligt.

DOMSKÄL

De närmare reglerna om utformning och hantering av vitesförbud finns i lagen (1985:206) om vite, VitesL.

I mål om utdömande av vite har mark- och miljödomstolen att pröva om det föreläggande som ligger till grund för ansökan har delgetts adressaten, om det har vunnit laga kraft, om det är lagligen grundat och om föreläggandet har överträtts. Om föreläggandet inte har följts ska domstolen pröva om adressaten har haft rättslig och faktisk möjlighet att följa föreläggandet. Domstolen ska dessutom pröva om ändamålet med vitet har förlorat sin betydelse och beakta om det finns särskilda skäl att jämka vitet.

Ett vitesföreläggande kan underkännas endast om det inte tillkommit i laga ordning eller om det innehåller något väsentligt eller uppenbart fel. Vitesföreläggandet är lagligen grundat och innehåller inte några sådana uppenbara oriktigheter. Det har också delgetts O.G..

O.G. har uppgett att han använt avloppet efter den tidpunkt då förbudet trädde i kraft. Denna uppgift bekräftas även av iakttagelser som gjorts av nämnden vid sitt tillsynsbesök den 12 december 2018. Något godkännande av den befintliga reningen finns inte av nämnden.

Det är alltså klarlagt att vitesförbudet överträtts. I målet har inte framkommit att O.G. på grund sjukdom inte skulle ha haft möjlighet att efterkomma föreläggandet. Det finns därför förutsättningar i och för sig för att döma ut vitet.

Av 9 § VitesL framgår att vitet får jämkas om det finns särskilda skäl. Genom förutsättningen, att särskilda skäl ska föreligga, har man velat betona att jämkning inte får bli det normala i mål om utdömande av vite. Det har ansetts att risker för

vitetshotets effektivitet annars skulle kunna uppstå. I propositionen till VitesL (prop. 1984/85:96 s. 55 f) ges exempel på omständigheter som i rättspraxis har ansetts kunna leda till jämkning av ett förelagt vite. Där nämns sådana omständigheter som att förhållandena kan ha ändrats sedan myndigheten meddelade sitt föreläggande, att vitesbeloppet kan ha varit schablonmässigt bestämt utan hänsyn till den enskildes ekonomi eller omständigheterna i övrigt eller att adressatens underlåtenhet kan framstå som förhållandevis ursäktlig.

I målet har inte framkommit någon omständighet som får O.G.s underlåtenhet att fullgöra föreläggandet i rätt tid att framstå som ursäktlig i lagens mening och att det finns skäl att sätta ned beloppet. Ansökan ska därför bifallas i enlighet med domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD-02)

Överklagande senast den 22 mars 2019.

Vibeke Sylten

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Vibeke Sylten. Föredragande har varit beredningsjuristen Maria Aldegren.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar Mark- och miljööverdomstolens avgörande

Den som vill överklaga Mark- och miljööverdomstolens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Mark- och miljööverdomstolen.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till Mark- och miljööverdomstolen senast den dag som anges i slutet av Mark- och miljööverdomstolens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar Mark- och miljööverdomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillsämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i Mark- och

miljööverdomstolen uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (domstolens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se